

แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนและแรงจูงใจในการทำงานของครูที่ส่งผลต่อ สุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6

The Administrators' Leadership Styles and the Teachers' Work Motivation Affecting Organizational Health of Schools Under the Secondary Educational Service Area Office 6

โชติกา แสงอรุณ พรทิพย์ คำชาย และ ปริญญา มีสุข

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

Email : beebam04@outlook.co.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนและแรงจูงใจในการทำงานของครูที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครู จำนวน 346 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็น แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า 1) แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนและแรงจูงใจในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) สุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนและแรงจูงใจในการทำงานของครูกับสุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนและแรงจูงใจในการทำงานของครูที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 พบว่า ด้านแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านแบบภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมพันธและด้านแรงจูงใจใฝ่อำนาจ สามารถพยากรณ์สุขภาพองค์การได้ร้อยละ 61.40 และสามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานคือ $Z'y = 0.455 \times 1.1 + 0.151 \times 2.3 + 0.187 \times 2.2 + 0.199 \times 1.2$

คำสำคัญ : แบบภาวะผู้นำ,แรงจูงใจ, สุขภาพองค์การ

Abstract

The purpose of this research was to study the leadership styles of school administrators and the teachers' motivation in working affecting organizational health of schools under the secondary educational service area office 6. The samples were 346 school administrators and teachers. The research instrument was a questionnaire. The statistical techniques use in data analysis were percentage, mean standard deviation, Pearson's product moment correlation and multiple regression analysis. The research findings were as follows: 1) The level of the administrators'

leadership styles and the teachers' work motivation, as a whole and each aspect, were at a high level. 2) The level of organizational health of school, as a whole and each aspect, were at a high level. 3) The relationship between the administrators' leadership styles and the teachers' work motivation and organizational health of school was highly positive with the statistied significance of .01 level. 4) The administrators' leadership styles and the teachers' work motivation affecting organizational health of school under the secondary educational service area office 6 in 4 aspects of transformational leadership, transactional leadership, affiliation motive and power motive can be used to predict the organizational health of school at 61.40%. The predict equation can be written in standard scores as $Z'y = 0.455x1.1 + 0.151x2.3 + 0.187x2.2 + 0.199x1.2$

Keyword: leadership styles, motivation, organizational health

1. บทนำ

การศึกษาคือกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมและการศึกษายังมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศซึ่งองค์กรที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการศึกษา ก็คือโรงเรียน โดยโรงเรียนมีความสำคัญขั้นพื้นฐานในการพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถ โรงเรียนทำหน้าที่สร้างฐานให้แก่เด็กนักเรียนเพื่อให้สามารถรองรับการต่อยอดทางความรู้ความคิดจริยธรรม และการสร้างสรรค์ ถ้าโรงเรียนมีสุขภาพดีจะทำให้การบริหารมีประสิทธิภาพ ในระยะที่ผ่านมามีนักวิชาการเห็นความสำคัญและนำมาศึกษาวิจัยดังผลงานวิจัยของ อารยา ทริตสังข์ [1] พบว่า สุขภาพองค์กรของโรงเรียนอันดับแรกได้แก่ ความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน รองลงมาคือเกียรติศักดิ์ของโรงเรียน และอำนาจอิทธิพลของผู้บริหารโรงเรียนและงานวิจัยของวรวรรณี หิรัญญากร [2] ก็พบว่า ภาวะผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับสุขภาพองค์กรโดยรวมและ รายด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวกและสามารถพยากรณ์สุขภาพองค์กรได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติส่วนผลการวิจัยของพิริจิต บุญบันดาล [3] พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่พยากรณ์ประสิทธิผลองค์กร ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ดังนั้นอาจสรุปได้ว่า แบบภาวะผู้นำที่ผู้บริหารเลือกใช้และแรงจูงใจในการทำงานจะส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กร ภาวะผู้นำมีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารงานให้สัมฤทธิ์ผลเพราะภาวะผู้นำคือพฤติกรรมของผู้นำหรือความสามารถของผู้นำที่มีอิทธิพลในการจูงใจให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม ทำงานมุ่งสู่เป้าหมายขององค์กรและในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันสูง แรงจูงใจในการทำงานก็ถือว่าเป็น

ความสำคัญอย่างยิ่งในการทำงานเพราะแรงจูงใจ คือพลังภายในของแต่ละคนซึ่งถูกกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมาเพื่อไปสู่เป้าหมายที่ตนเองต้องการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิริจิต บุญบันดาล [3] พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลขององค์กรได้ ส่วนงานวิจัยของ คณพงศ์ ดาเลศ [4] พบว่า ปัจจัยด้านแรงจูงใจ เป็นตัวแปรพยากรณ์สุขภาพของโรงเรียนเทศบาล ในเขตตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนที่ดีที่สุด

การจัดการศึกษามัธยมศึกษาของประเทศไทยที่ผ่านมาพบว่า ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 37 จาก 148 ประเทศ ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวถือเป็นภารกิจสำคัญเร่งด่วนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จะต้องดำเนินการให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้น ทั้งปัญหาของคุณภาพการศึกษาของชาติที่ส่งผลกระทบต่อสังคมต่างๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ออนไลน์, 2558)[5] และจากผลการดำเนินการจัดการศึกษามัธยมศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มีผลการดำเนินงานต่ำกว่าเกณฑ์ ซึ่งผลการดำเนินงานดังกล่าวสอดคล้องกับรายงานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ปีการศึกษา 2556 ที่พบว่า นักเรียนมีความสามารถคิดอย่างเป็นระบบมีความรู้ และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร ตลอดจน ทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง อยู่ในเกณฑ์ที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6[6] จากข้อมูลดังกล่าว บ่งชี้ว่า โรงเรียนยังไม่สามารถทำงานได้ตรงตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยเฉพาะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและสภาพการดำเนินการต่างๆไปของโรงเรียน จากการศึกษางานวิจัยของวรวรรณี หิรัญญากร [2] พบว่าแบบ

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและแบบภาวะผู้นำแบบ แลกเปลี่ยนของผู้บริหารสามารถพยากรณ์สุขภาพ องค์การของโรงเรียนได้ และงานวิจัยของคณพงศ์ ดาเลศ [4] พบว่า ปัจจัยด้านแรงจูงใจก็เป็นตัวพยากรณ์สุขภาพ องค์การของโรงเรียนได้ดีที่สุด

จากปัญหาข้างต้นที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาว่า แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนและแรงจูงใจในการทำงานของครูส่งผลกระทบต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 อย่างไร เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนกำหนดนโยบาย เพื่อพัฒนาสุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับแบบภาวะผู้นำของผู้บริหาร วิทยาลัยและแรงจูงใจในการทำงานของครูสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6

2.2 เพื่อศึกษาระดับสุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6

2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแบบภาวะผู้นำ ของผู้บริหารโรงเรียนและแรงจูงใจในการทำงานของครู กับสุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6

2.4 เพื่อศึกษาแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน และแรงจูงใจในการทำงานของครูที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ องค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนและ แรงจูงใจในการทำงานของครู กับสุขภาพองค์การของ วิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับมาก

3.2 แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนและ แรงจูงใจในการทำงานของครูส่งผลกระทบต่อสุขภาพองค์การ ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6

4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

4.1.1 แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ใช้กรอบ แนวคิดของ บาสและอโวลิโอ (Bass & Avolio, 1990, pp. 13–20 ; อ้างถึงใน อมรรัตน์ โสธาร์ตน์, 2550, หน้า 21-22) [7]

4.1.2 แรงจูงใจในการทำงานของครู ใช้กรอบแนวคิด ของแมคเคลแลนด์ (David C. McClelland, 1960; อ้างถึง ใน ยุพภรณ์ ขานพล, 2551, หน้า 33) [8]

4.1.3 สุขภาพองค์การของโรงเรียน ใช้กรอบแนวคิด ของฮอยและ ซาโบ (Hoy & Sabo, 1997, p. 144; อ้าง ถึงใน คณพงศ์ ดาเลศ, 2555, หน้า 19) [4]

4.2 ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น คือ 1) แบบภาวะผู้นำของผู้บริหาร วิทยาลัย ประกอบด้วย แบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (x11) และแบบภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน (x12) 2) แรงจูงใจในการทำงานของครู ประกอบด้วย 1) แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ (x21) 2) แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ (x22) 3) แรงจูงใจใฝ่อำนาจ (x23)

ตัวแปรตาม คือ สุขภาพองค์การของโรงเรียน (y) ประกอบด้วย 1) เกียรติศักดิ์ของโรงเรียน 2) ความเป็น ผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน 3) อำนาจอิทธิพลของผู้บริหาร วิทยาลัย 4) การสนับสนุนทรัพยากร 5) การอยู่ร่วมกัน ของครู 6) การมุ่งเน้นวิชาการ

4.3 ขอบเขตด้านประชากร

4.3.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 จากโรงเรียนมัธยมจำนวน 54 โรงเรียน ปฏิบัติหน้าที่ในปี การศึกษา 2557 ประกอบด้วยผู้บริหารจำนวน 173 คน และครูจำนวน 3,120 คน รวมทั้งสิ้น 3,293 คน

4.3.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 จำนวน 346 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจาก ตารางของเครซีและเมอร์แกน [9] ซึ่งผู้วิจัยได้นำผู้บริหาร ทั้งหมดมาเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 173 คนและครู จำนวน 173 คน โดยแต่ละสถานศึกษาเทียบ บัญญัติไตรยางศ์ ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ

5. วิธีดำเนินการวิจัย

5.1 ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยดังนี้

5.1.1 ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีและบทความทาง วิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบภาวะผู้นำของ

ผู้บริหารโรงเรียน แรงจูงใจในการทำงานของครูและ
 สุขภาพองค์การของโรงเรียน

5.1.2 สรุปข้อมูลและสร้างแบบสอบถามฉบับร่าง
 เกี่ยวกับแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารและแรงจูงใจใน
 การทำงานของครู และสุขภาพองค์การของโรงเรียนและ
 นำเสนอแบบสอบถามฉบับร่างที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่
 ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบและแนะนำในการปรับปรุง
 จากนั้นให้กับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความ
 ตรงของเนื้อหา ซึ่งค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือมี
 ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.6-1.0 ซึ่งข้อคำถามที่มีค่า IOC ที่
 0.6 มี 1 ข้อ ข้อคำถามที่มีค่า IOC ที่ 0.8 มี 18 ข้อและ
 ข้อคำถามที่มีค่า IOC ที่ 1.0 มี 56 ข้อ

5.1.3 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อ
 เสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองและนำมาวิเคราะห์
 หาค่าความเชื่อมั่นและนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไข
 แล้วทำเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อเก็บข้อมูลต่อไป ซึ่ง
 แบบสอบถามเกี่ยวกับแบบภาวะผู้นำของผู้บริหาร
 โรงเรียนมีค่าความเชื่อมั่น .97 แบบสอบถามเกี่ยวกับแรง
 จูงใจในการทำงานของครู มีค่าความเชื่อมั่น .87 และ
 แบบสอบถามเกี่ยวกับสุขภาพองค์การ มีค่าความเชื่อมั่น
 .96 ซึ่งมีความเหมาะสมที่จะใช้เป็นแบบสอบถามจริงได้

5.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือราชการจากบัณฑิตวิทยาลัย มหา
 วิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์เพื่อขอความร่วมมือจาก
 ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต
 6 และผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลทาง
 ไปรษณีย์ จากนั้นผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดและ
 ทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์และนำไปวิเคราะห์
 ข้อมูลต่อไป

5.3 สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.3.1 สถิติพื้นฐาน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยง
 เบนมาตรฐาน

5.3.2 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

- 1) การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
- 2) การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ด้วยวิธี

stepwise

6. ผลการวิจัย

6.1 ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

6.1.1 ผลการศึกษาระดับแบบภาวะผู้นำของ
 ผู้บริหารโรงเรียน แรงจูงใจในการทำงานของครู สังกัด
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 โดยรวม
 และรายด้านอยู่ในระดับมาก

6.1.2 สุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัด
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 โดยรวม
 และรายด้านอยู่ในระดับมาก

6.1.3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์แบบภาวะผู้นำ
 ของผู้บริหารโรงเรียนและแรงจูงใจในการทำงานของครู
 กับสุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 พบว่า มีความสัมพันธ์กัน
 ทางบวกในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6.1.4 ผลการศึกษาแบบภาวะผู้นำของผู้บริหาร
 โรงเรียนและแรงจูงใจในการทำงานของครูที่ส่งผลต่อ
 สุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 พบว่า แบบภาวะผู้นำการ
 เปลี่ยนแปลง แบบภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน แรงจูงใจ
 ใจใส่สัมพันธ์ และแรงจูงใจใฝ่อำนาจ ส่งผลต่อสุขภาพ
 องค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามั
 ธยมศึกษา เขต 6 สามารถพยากรณ์สุขภาพองค์การของ
 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
 เขต 6 ได้ร้อยละ 61.40 สามารถเขียนเป็นสมการ
 พยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานคือ $Z'y = 0.455 \times 1.1 + 0.151 \times 2.3 + 0.187 \times 2.2 + 0.199 \times 1.2$

จากสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
 อธิบายได้ดังนี้ 1) แบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงส่งผล
 ทางบวก กล่าวคือ หากภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (x11)
 เพิ่มขึ้น 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้สุขภาพองค์การของ
 โรงเรียน (y) มีค่าเพิ่มขึ้น .455 หน่วยมาตรฐาน 2)
 แรงจูงใจใฝ่อำนาจส่งผลทางบวก กล่าวคือ หากแรงจูงใจ
 ใจใส่ (x2.3) เพิ่มขึ้น 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้
 สุขภาพองค์การของโรงเรียน (y) มีค่าเพิ่มขึ้น 0.151
 หน่วยมาตรฐาน 3) แรงจูงใจใจใส่สัมพันธ์ส่งผลทางบวก
 กล่าวคือ แรงจูงใจใจใส่สัมพันธ์ (x2.2) เพิ่มขึ้น 1 หน่วย
 มาตรฐาน จะทำให้สุขภาพองค์การของโรงเรียน (y) มีค่า
 เพิ่มขึ้น 0.187 หน่วยมาตรฐาน 4) แบบภาวะผู้นำแบบ
 แลกเปลี่ยนส่งผลทางบวก กล่าวคือ หากแบบภาวะผู้นำ
 แบบแลกเปลี่ยน (x1.2) เพิ่มขึ้น 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำ
 ให้สุขภาพองค์การของโรงเรียน (y) มีค่าเพิ่มขึ้น 0.199
 หน่วยมาตรฐาน

7. อภิปรายผลการวิจัย

7.1 ประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายดังนี้

7.1.1 ผลการศึกษาระดับแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ แบบภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารแสดงถึงความตั้งใจอย่างแน่วแน่ที่สามารถบรรลุเป้าหมายได้ มีการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อิศรา วิรัชกุล [10] ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 พบว่า มีภาวะผู้นำทุกด้านอยู่ในระดับมาก ส่วนแรงจูงใจในการทำงานของครู ผลการวิจัยพบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยแรงจูงใจในการทำงานของครูที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ รองลงมา คือ ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ส่วนแรงจูงใจในการทำงานของครูที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านแรงจูงใจใฝ่อำนาจ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 มีความตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองอย่างตั้งใจและเต็มความสามารถ ทั้งงานในหน้าที่การสอนและงานที่ได้รับมอบหมายโดยคิดถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับเด็กนักเรียนเป็นสำคัญ ซึ่งความสำเร็จนักเรียนเป็นแรงจูงใจที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งที่ทำให้ครูมีความกระตือรือร้นและมีการนำกิจกรรมใหม่ๆมาใช้ในการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรัญญา สารโพธิ์ [11] ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามองคภาจ ปัจจัยด้านแรงจูงใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก

7.1.2 จากการศึกษาผลการวิจัยสุขภาพองค์การของโรงเรียน พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ชุมชนให้ความร่วมมือช่วยเหลือและสนับสนุนการจัดกิจกรรมของโรงเรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ โรงเรียนมีสื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 มีการจัดการศึกษาให้สนองความต้องการของชุมชนโดยสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนได้ ผู้ปกครองและชุมชนยอมรับการดำเนินงานของโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา ชูรอด [12] ศึกษาเรื่อง สุขภาพองค์การของโรงเรียนในจังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 พบว่า สุขภาพองค์การของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับดี

7.1.4 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนและแรงจูงใจในการทำงานของครูกับสุขภาพองค์การของโรงเรียน พบว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 มีภาวะผู้นำช่วยสนับสนุนการปฏิบัติงานต่างๆ ขององค์การให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย คือ ช่วยให้บุคลากรขององค์การได้รับการประสานงานและแนะนำการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด มีการสร้างแรงจูงใจอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของอมรรัตน์ โสธารัตน์ [7] ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับสุขภาพองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวราชบุรีธานี พบว่า ภาวะผู้นำโดยรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กับสุขภาพองค์การในโรงเรียนโดยรวมและรายมิติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7.1.5 ผลการศึกษาแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนและแรงจูงใจในการทำงานของครูที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน พบว่า สามารถร่วมกันพยากรณ์สุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้ร้อยละ 61.40 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมะลิวรรณ ภูเข้มโชติ [13] พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นองค์ประกอบที่ส่งผลต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็กโดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ 0.579 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01และงานวิจัยของ คณพงศ์ ดาเลิศ [4] ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัด

เทศบาลในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน พบว่า ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์การ ปัจจัยด้านแรงจูงใจ ปัจจัยด้านระบบสังคม และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ เป็นตัวพยากรณ์สุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในเขตตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนที่ดีที่สุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

8.1.1 ผู้บริหารควรเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติใหม่โดยคำแนะนำวิธีการปฏิบัติที่ถูกต้องและเหมาะสม เพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานที่ดีขึ้น ตลอดจนมีทัศนคติที่ต่อผู้บังคับบัญชา มีความเต็มใจที่จะปฏิบัติงานซึ่งจะทำให้การปฏิบัติงานมีความราบรื่นและบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

8.1.2 ผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 6 และผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมให้บุคลากรมีการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพ โดยมีการประเมินความสามารถในการปฏิบัติงานของบุคลากรเพื่อให้บุคลากรมีโอกาสนในการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งตามความเหมาะสม

8.1.3 อำนาจการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 6 และผู้บริหารโรงเรียนควรสอดส่องดูแลโดยการจัดหาสื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการประกอบการเรียนการสอนมาให้พร้อมและเพียงพอ ให้การสนับสนุนแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ตลอดเวลา และผู้บริหารต้องให้ความรู้ในการใช้และการบำรุงรักษาทรัพยากรที่มีให้ใช้ประโยชน์ได้สูงสุดและคุ้มค่า

8.2 ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

8.2.1 ควรส่งเสริมให้มีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อพัฒนาแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนและแรงจูงใจในการทำงานของครูที่พบว่าส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน โดยเป็นการศึกษาระดับโรงเรียนเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก และสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาโรงเรียนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

8.2.2 ควรมีการศึกษาแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนและแรงจูงใจในการทำงานของครูที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 กับกลุ่มประชากรอื่น เช่น คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง หรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

8.2.3 ควรศึกษาองค์ประกอบอื่นๆที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 และในเขตพื้นที่อื่น

9. เอกสารอ้างอิง

- [1] อารยา ทริตสังข์, “สุขภาพองค์การของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ และโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ กลุ่ม 2 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา, 2554, หน้า 46.
- [2] วรณิ หิรัญญากร, “ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับสุขภาพองค์การโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา 2546, หน้า 141.
- [3] พริจิต บุญบันดาล, “คุณลักษณะผู้นำยุคใหม่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับประสิทธิผลขององค์การ”, ปรินญา วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2551, หน้า 90.
- [4] คณพงศ์ ดาเลิศ, “ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2555, หน้า 73.
- [5] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, “สพฐ. พร้อมปฏิรูปการศึกษา”, สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2558. จาก <http://www.obec.go.th/news/58229>.
- [6] สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6, “รายงานการติดตามและประเมินผลการ จัดการศึกษา มัธยมศึกษาประจำปีการศึกษา 2556”, 2556, หน้า 2-3.
- [7] อมรรัตน์ โสธาร์ตัน, “ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับสุขภาพองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชภัฏ

- ธานี”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต แขนง
วิชาการบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์,
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2550, หน้า 89.
- [8] ยุพาภรณ์ ขานพล, “การศึกษาความสัมพันธ์
ระหว่างแบบภาวะผู้นำกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน
ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาสุรินทร์ เขต 2”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะกรรมการ บัณฑิตศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สุรินทร์, 2551, หน้า 33.
- [9] Krejcie, R.V., & Morgan, D.W. Determining
sample size for research activities. *Education
and Psychological Measurement*, 30(3), 1970,
pp 608.
- [10] อิศรา วิรัชกุล, “ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อ
ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนของ
โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6”,
วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์,
2558 หน้า 86.
- [11] อรัญญา สาริโพธิ์, “ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพ
องค์การของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย”, ปริญาครุศาสตร์ม
หาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2553,
หน้า 80.
- [12] กาญจนา ชูรอด, “สุขภาพองค์การของโรงเรียนใน
จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษ
มัธยมศึกษา เขต 17”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหา
บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2555, หน้า 69.
- [13] มะลิวรรณ ภูแ่มโซติ, “ภาวะผู้นำของผู้บริหาร
สถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาขอนแก่น เขต 1”, วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยบูรพา, 2552, หน้า 79.

